

Artikkelen er forfattet av:

Advokat (H)
Kåre I. Moljord
Arntzen de Besche advokatfirma
Han er leder av avdelingen for
tvisteløsning og prosedyre.

Stemmemessig identifikasjon (konsolidering) i konsernforhold

Vedtektene i et aksjeselskap hadde bestemmelse om at ingen aksjeeier personlig eller ved fullmektig kunne avgi stemme for mer enn 10 % av det samlede antall aksjer. I generalforsamlingen hadde to selskaper i samme konsern avgitt stemmer for mer enn 10 % av det samlede antall aksjer. Det ble reist søksmål om at generalforsamlingens vedtak om vedtektsendring var ugyldig. Vedtektene hadde ingen regler om stemmemessig identifikasjon av aksjonærer. Høyesterett tok utgangspunkt i at det ikke gjelder noen alminnelig regel om identifikasjon av selskaper i konsernforhold, jf. Rt. 1994 s. 581 (Scanvest Ring). Etter en gjennomgang av rettspraksis og teori avgjorde Høyesterett likevel at konsernselskapene som eide aksjer, måtte identifiseres med hverandre, slik at generalforsamlingsvedtaket der konsernselskapene hadde utgjort det nødvendige stemmeflertallet, ble kjent ugyldig. Høyesterett begrunnet sitt standpunkt med formålsbetraktninger og omgåelsessynspunkter. Høyesterett viste

til at vedtektsbestemmelsen hadde til formål å sikre mot at aksjonærinnflytelse ble konsentrert på noen få hender. Da ville et spredningssalg til konsernselskaper utelukkende for å kunne stemme for aksjer som alle er kontrollert på én hånd, være en rettsstridig omgåelse av stemmerettsbegrensningen. Formålet med begrensningen kunne bare beskyttes dersom konsernselskapene ble bedømt som én aksjonær. Se Rt. 2012 s. 1628 for flere detaljer.

Restitusjon av utbytte og erstatning for ilignet skatt

A solgte i april 2006 alle aksjene i et aksjeselskap til selskapets fire ansatte med overtakelse og oppgjør 11. juli 2006. I ordinær generalforsamling 14. juni 2006 vedtok A årsregnskapet for 2005 hvor det bl.a. var innarbeidet en gevinst ved salg av selskapets utleieeiendom til en tredjemann. Det ble ikke avsatt utbytte for regnskapsåret 2005, men det ble i en ekstraordinær generalforsamling senere samme dag besluttet utdeling av utbytte med TNOK 444 som ble utbetalt A i november 2006. I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet for 2007 oppstod det spørsmål om eiendommen ble solgt i 2006, og ikke i 2005, og om årsregnskapet for 2005 derfor var uriktig. Kjøpernes undersøkelser ledet til at selskapet fremmet krav mot A om restitusjon av det utbetalte utbyttet, jf. aksjeloven § 3–7, og et erstatningskrav, jf. aksjeloven § 17–1, for den skatten som selskapet var ilignet for gevinsten ved salget av eiendommen. Lagmannsretten

godtok at selskapets styre og generalforsamling, først **etter** at saken var anlagt, hadde besluttet å fremme restitusjonskrav etter aksjeloven § 3–7 (styrets kompetanse) og erstatningskrav etter aksjeloven § 17–1 (generalforsamlingens kompetanse). Retten la videre til grunn at de særlige foreldelsesfristene i aksjeloven §§ 5–22 og 5–23 ikke gjelder et **selskaps** søksmål mot en **aksjonær**, og at kravene heller ikke var tapt på grunn av alminnelig **foreldelse** eller **passivitet**.

Lagmannsretten kom etter en vurdering av de faktiske omstendighetene til at As anbefal om at han hadde kjøpt eiendommen av selskapet i 2005, men videresolgt den til tredjemann i 2006, ikke medførte riktighet. A hadde ikke ført eiendommen i sin selvangivelse for 2005, et lånetilsagn i 2005 var ikke akseptert, og et styrevedtak i 2005 kunne ikke oppfattes som en avtale med A, men kun som en fullmakt til styret om å selge eiendommen for en viss minstepris. A hadde ikke gitt skriftlig bud, og budet fra tredjemann til megleren hadde kommet inn først i 2006. Retten konkluderte derfor med at eiendomssalget skulle vært ført i 2006-regnskapet og at «et salg til A i 2005 fremstår som en konstruksjon med det formål at selskapet skulle få en gevinst som skulle danne grunnlag for utbetaling av

aksjeutbytte til A.» Regnskapet for 2005 var derfor uriktig, og utbyttet for 2005 var «i strid med bestemmelse i loven». Retten slo videre fast at A hadde vært i ond tro, og at utbyttet derfor måtte tilbakebetales til selskapet, jf. aksjeloven 3–7. Retten gav også medhold i erstatningskravet for ilignet skatt med TNOK 113.

A hadde krevd lemping av eventuelt ansvar. Retten slo fast at restitusjonskrav etter aksjeloven § 3–7 ikke kan lempes, og at det forøvrig uansett ikke var grunnlag for lemping av ansvar ut fra As utviste skyld. Endelig avviste retten As motregningskrav mot aksjekjøperne, som ikke hadde gjort opp hele restkjøpesummen for aksjene, i det krav og motkrav ikke forelå mellom de samme partene. Retten pekte dessuten på at motregning mot selskapets restitusjonskrav etter aksjeloven § 3–7 antakelig ikke er mulig, jf. Rt. 2008 s. 385 og Aarbakke mfl. s. 196. A ble – ikke overraskende – dømt til å betale sakens omkostninger!

Se Lovdata, LB- 2011–17717, for flere detaljer.

Tvangsoppløsning og manglende registrering av revisor

Foretaksregisteret varslet 14. april 2012 et foretak om at det kunne bli tvangsoppløst uten ytterligere varsel dersom det ikke innen en måned ble valgt ny revisor, jf. aksjeloven § 16–15, første ledd nr. 4, jf. § 16–7. Byfogden avsa 10. oktober 2012 kjennelse om tvangsoppløsning. Kjennelsen ble anket og krevd opphevet siden selskapet allerede 8. oktober 2012 hadde vedtatt å oppløse selskapet og valgt avviklingsstyre, og siden selskapet hadde valgt ny revisor i generalforsamling 9. mai 2012, uten at noe av dette var meldt til registrering i Foretaksregisteret før 10. oktober 2012. Lagmannsretten opphevet tvangsoppløsningen og viste til en tilsvarende sak i LB-2012–38 408. Dette ble begrunnet med at byfogdembetet materielt ikke hadde kompetanse til å beslutte tvangsoppløsning siden selskapet allerede **før** tvangsoppløsningen på egen hånd hadde besluttet oppløsning og avvikling. Det var ikke av betydning at selskapet ikke hadde meldt oppløsningsbeslutningen til Foretaksregisteret før tvangsoppløsningen. Selskapet ble imidlertid pålagt å dekke saks-

kostnadene siden selskapet ikke hadde meldt endringene til Foretaksregisteret i tide før tvangsoppløsningen ble vedtatt, jf. LB-2003–133.

Se Lovdata, LB-2012–179 954, for flere detaljer.

Husk at...

Revisorforeningen arbeider for gode og hensiktsmessige rammevilkår for norske revisorer og for næringslivet. Som talerør for deg som enkeltmedlem og for bransjen kan vi påvirke veivalg og beslutninger som får konsekvenser for deg i ditt daglige arbeid.

For at vi skal lykkes, er det viktig at vi er mange. Sammen er vi sterke!

Derfor bør også du bli medlem i Revisorforeningen.

Visste du at:

du som medlem får betydelige rabatter både på kurs, bøker og tidsskrifter, og at vi i tillegg legger til rette for at du på enklest mulige måte kan være løpende oppdatert innenfor alle de fagområdene du må beherske i jobben din?

Visste du at:

du som medlem – enten du jobber innen revisjon, regnskapsføring eller andre bransjer – har mulighet for å stille spørsmål/diskutere faglige spørsmål med våre eksperter innen alle relevante fagområder?

Visste du at:

du som medlem får tilbud om en rekke medlemsfordeler? Ved å benytte våre forsikringsordninger og vår nye bankavtale vil du kunne spare inn kostnaden ved medlemskap allerede i år 1!

**Hvorfor vente?
Meld deg inn i dag!**

revisorforeningen • no